

bericht op brief van: 2 maart 2011
uw kenmerk: 2011002887
ons kenmerk: 11111316/NB.11.013
afdeling: Water en Natuur
bijlage(n): -
behandeld door: [REDACTED]
doorkiesnummer: [REDACTED]
onderwerp: Vergunning ex artikel 19d van de
Natuurbeschermingswet 1998

Waterschap Scheldestromen
t.a.v. [REDACTED] en
Postbus 1000
4330 ZW MIDDELBURG

verzonden: - 9 SEP. 2011

Middelburg, 7 september 2011

Geachte heer [REDACTED],

Op 4 maart 2011 ontvingen wij uw brief, met daarin de aanvraag voor een vergunning voor de noodzakelijk uit te voeren werkzaamheden aan het dijktraject Nieuwe-Annex-Stavenissepolder in het Natura 2000-gebied Oosterschelde. De ontvangst van uw aanvraag is op 16 maart 2011 (kenmerk 11007278) bevestigd. U vraagt deze vergunning aan op basis van de Natuurbeschermingswet 1998. In deze brief geef ik u ons antwoord.

Vergunning

Wij verlenen u vergunning voor de noodzakelijk uit te voeren werkzaamheden aan het dijktraject Nieuwe-Annex-Stavenissepolder. De vergunning bestaat uit deze brief met de drie toegevoegde delen A, B en C. Leest u vooral deel A van deze vergunning zorgvuldig door; hierin staan de voorschriften die we aan de vergunning verbinden.

Geldigheid

De vergunning is voor onbepaalde tijd geldig.

Beroep

Tegen dit besluit kunt u schriftelijk beroep instellen. U dient uw beroepschrift te richten aan:

Voorzitter van de afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State
Postbus 20019
2500 EA DEN HAAG

In uw beroepschrift neemt u tenminste op:

- uw naam;
- uw adres;
- de datum;
- tegen welk besluit u beroep instelt;
- waarom u beroep instelt;
- uw handtekening.

U moet het beroepschrift indienen binnen zes weken na de dag waarop het besluit is bekendgemaakt. Doorgaans is dat de dag na de datum van verzending die u hierboven vermeld ziet. Overschrijding van de termijn kan er toe leiden dat met uw beroep geen rekening meer wordt gehouden.

Voor meer informatie kunnen wij u een informatiefolder toezenden. U kunt deze aanvragen via telefoonnummer (0118) 631 260. Deze informatie is ook te downloaden via <http://loket.zeeland.nl/bezwaar/beroep>.

Voorlopige voorziening

Zodra iemand een beroep indient tegen deze vergunning, betekent dat niet dat de vergunning direct geschorst is. Om een mogelijke herziening van dit besluit te bespoedigen kan de indiener van een beroepschrift een verzoek om een voorlopige voorziening indienen. Dit kan wanneer de indiener van mening is dat er sprake is van 'onverwijlde spoed', gelet op de betrokken belangen (artikel 8.81, lid 1 van de Algemene Wet Bestuursrecht). Voor de behandeling van het verzoek is griffierecht verschuldigd. Het verzoek kunt u richten aan:

Voorzitter van de afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State
Postbus 20019
2500 EA DEN HAAG

Vragen

Heeft u vragen over de vergunning? Belt u dan met de heer [REDACTED] reikbaar van [REDACTED] op maandagen t/m donderdagen tussen 8.30 en 16.00 uur.

Hoogachtend,

gedeputeerde staten,
namens dezen,

A large black rectangular redaction box covering the signature of the official.

hoofd afdeling Water en Natuur.

Deze vergunning bestaat uit drie delen:

In deel **A** leest u waarvoor en waarom u de vergunning krijgt.

In deel **B** leest u over het wettelijke kader en het beleid die een rol spelen bij het verlenen van deze vergunning.

In deel **C** leest u meer over het Natura 2000-gebied Oosterschelde en de instandhoudingsdoelstellingen van dit gebied.

Deel A. De vergunning

Wij verlenen u (Waterschap Scheldestromen) vergunning voor de noodzakelijk uit te voeren werkzaamheden aan het dijktraject Nieuwe-Annex-Stavenissepolder in en/of grenzend aan het Natura 2000-gebied Oosterschelde. Dit doen we op grond van artikel 19d, eerste lid van de Natuurbeschermingswet 1998.

De vergunning is gebaseerd op de aanvraag inclusief alle bijgevoegde stukken. De eventuele negatieve effecten op beschermde natuurwaarden zijn uitsluitend beoordeeld op de te vergunnen activiteiten zoals die in de aanvraag beschreven zijn. De werkzaamheden dienen dan ook te worden uitgevoerd conform de aanvraag, voor zover niet in tegenspraak met de in deze vergunning geformuleerde voorwaarden. Wijzigingen in de uitvoering die wenselijk of noodzakelijk zijn en die geen extra of andere negatieve effecten op beschermde natuurwaarden teweegbrengen, kunnen tijdens de looptijd van de vergunning mogelijk wel doorgevoerd worden. Om te bepalen of de wijziging met of zonder een gewijzigde vergunning doorgevoerd kan worden dient altijd contact opgenomen te worden met het bevoegde gezag, de provincie Zeeland.

Hieronder leest u achtereenvolgens:

1. welke voorschriften wij aan deze vergunning verbinden;
2. tot wanneer de vergunning geldig is;
3. voor welke activiteiten u de vergunning precies krijgt;
4. op welke argumenten wij onze beslissing hebben gebaseerd;
5. de zienswijzen van verschillende belanghebbenden.

1. Voorschriften

Om de natuur in het Natura 2000-gebied te beschermen, verbinden we aan de vergunning een aantal voorschriften. Tijdens het uitvoeren van uw activiteit bent u dan ook verplicht zich aan onderstaande voorschriften te houden.

1. De werkzaamheden dienen strikt conform de vergunningaanvraag te worden uitgevoerd, voor zover niet in strijd met de voorschriften in deze vergunning.
2. De werkzaamheden tussen de dijkpalen 875 en 879 dienen vóór 15 maart te starten.
3. Tussen de dijkpalen 906 en 916 dienen de werkzaamheden pas te starten ná 15 juli, inclusief het buitendijkse transport en het maaien van het dijktraject.
4. Het schelpenmateriaal van de schelpenstrandjes ter hoogte van dijkspaal 910 en dijkspaal 878 dient apart in depot gebracht en na afloop van de verbeteringswerkzaamheden op dezelfde hoogte en plaats als toplaag teruggebracht te worden.
5. De bovenste 20 cm van het te ontgraven schor in de werkstrook wordt apart in depot gebracht en na de werkzaamheden bij het herstel van de werkstrook weer als toplaag teruggeplaatst.
6. Water dat uit de werkstrook geloosd moet worden, mag niet geloosd worden op en afstromen over het voorland ter hoogte van de dijk tussen de dijkpalen 896 en 910 en tussen de dijkpalen 915 en 921.
7. Van dijkspaal 879 tot dijkspaal 921 dienen voorzieningen geplaatst te worden om te voorkomen dat de onderhoudsstrook door fietsers gebruikt wordt (zie beschrijving in paragraaf 3 van deel A van deze vergunning).
8. Het permanente verlies van circa 0,034 ha Schor met slijkgrasvegetatie (H1320) en circa 0,026 ha Atlantisch schorren met kweldergrasvegetatie (H1330) leidt tot een herstelopgave die in gezamenlijkheid met vergelijkbare eerdere en toekomstige herstelopgaven door Projectbureau Zeeweringen gerealiseerd dient te worden.
9. Eventuele aanleg en gebruik van een onderwaterdepot, een tijdelijk aan te leggen loswal en/of het gebruik van een puinbreker maakt geen onderdeel uit van deze vergunning en is niet toegestaan. Het eventueel lossen van stenige materialen op de onder- en/of boventafel van de te verbeteren dijkvlooiing en/of in de aangrenzende zone in de werkstrook maakt wel onderdeel uit van deze vergunning en is toegestaan.
10. Indien het voorland uit slijk bestaat, dienen vrijkomende grond en stenen ter plaatse van de kreukelberm verwerkt te worden en niet over de gehele werkstrook. De stenen en grond dienen zo egaal mogelijk

over grote dijk lengte verdeeld te worden, waardoor de ophoging zo min mogelijk wordt. Perkoenpalen en overige vrijkomend materiaal dienen uit het Natura 2000-gebied verwijderd en afgevoerd te worden.

11. De werkstrook heeft maximaal een breedte van 15 meter bij droogvallend slik en schor, gerekend vanaf de nieuwe waterbouwkundige teen van de dijk.
12. Het voorland (slik en schor) in de werkstrook dient aansluitend op de werkzaamheden op de oorspronkelijke hoogte te worden teruggebracht. Voor slik geldt dit voor de werkstrook buiten de kreukelberm, voor schor echter over de gehele breedte van de werkstrook. Eventuele kreekjes die binnen de werkstrook (en buiten de kreukelberm) zijn gelegen dienen vooraf geregistreerd, en na afloop, hersteld te worden.
13. Er vindt op het slik of schor buiten de werkstrook en in aangrenzende dijktrajecten geen opslag plaats van materiaal en/of grond.
14. Bij het uitvoeren van overlagingswerkzaamheden van de huidige dijkbekleding blijft verstoring (bijvoorbeeld in de vorm van werkzaamheden) plaatsvinden totdat het gietasfalt of asfaltmestiek volledig is uitgehard.
15. Er vindt geen betreding van het voorland buiten de werkstrook plaats, niet door personen noch met materieel, tenzij in locatiespecifieke voorschriften anders is aangegeven.
16. Ter plaatse van de werkzaamheden oorspronkelijk aanwezige bebording, waaronder de bebording met toegankelijkheidsverboden, die in verband met de werkzaamheden onvermijdelijk tijdelijk verwijderd moet worden, dient zo snel mogelijk en uiterlijk aansluitend op de werkzaamheden op de oorspronkelijke locatie teruggeplaatst te worden.
17. Alle materialen en afval dienen op een zodanige wijze opgeslagen te worden dat ze niet door verwaaiing, verspoeling of op andere wijze in het Natura 2000-gebied verspreid kunnen raken.
18. Na afloop van de werkzaamheden dient het dijktraject in ordelijke toestand te worden achtergelaten, uiterlijk per 15 november van hetzelfde jaar als uitvoering, hetgeen wil zeggen dat ten behoeve van de werkzaamheden gebruikte en/of vrijgekomen materialen en afval worden opgeruimd en uit het Natura 2000-gebied afgevoerd.
19. Bodem- en waterverontreinigende stoffen die ten gevolge van de vergunde activiteit in aanraking komen met de bodem of het oppervlaktewater worden onverwijld opgeruimd en naar een erkende verwerker gebracht.
20. Er wordt geen geluidsapparatuur of geluid producerende apparatuur gebruikt, anders dan strikt noodzakelijk is (voor de uitvoering en in verband met communicatie of veiligheid).
21. De vergunning moet aanwezig zijn op de locatie van de werkzaamheden. Medewerkers ter plaatse moeten op de hoogte zijn van de in de vergunning opgenomen voorschriften.
22. U dient minimaal twee weken voor aanvang van de werkzaamheden te melden wanneer u begint met uw werkzaamheden. U doet dit via het e-mailadres handhaving.groen@zeeland.nl onder vermelding van kenmerknummer NB.11.013.
23. Uiterlijk 2 dagen nadat de werkzaamheden zijn beëindigd wordt dit gemeld op het hierboven genoemde e-mail adres onder vermelding van kenmerknummer NB.11.013.

2. Geldigheid

Deze vergunning is voor onbepaalde tijd geldig. Zorgvuldig nakomen van de bovenstaande voorschriften, voorkomt dat we de vergunning voortijdig intrekken of wijzigen.

3. Uw activiteiten

U heeft de vergunning aangevraagd voor het uitvoeren van werkzaamheden aan het dijktraject Nieuwe-Annex-Stavenissepolder in de gemeente Tholen.

U geeft aan dat een groot deel van de Nederlandse dijken aan de zeezijde tegen golven wordt beschermd door een steenbekleding. Uit onderzoek van de Technische Adviescommissie voor de Waterkeringen is naar voren gekomen dat in Zeeland deze steenbekleding onvoldoende tegen zeer zware stormen bestand is. Anders gezegd: de steenbekleding is in veel gevallen te licht en voldoet niet aan de veiligheidsnorm zoals die in de Wet op de waterkering is vastgelegd. Om dit probleem op te lossen is in 1996 het project Zeeweringen gestart. Hierin werken Rijkswaterstaat en Waterschap Scheldestromen samen. Daarvoor is het Projectbureau Zeeweringen in het leven geroepen. Het doel is de met steen beklede delen van het buitentalud van de dijk te verbeteren op de plaatsen waar dat nodig is.

Het dijktraject heeft een lengte van 5,2 kilometer en is gelegen tussen de dijkpalen 869 en 921. Het betreft de kadastrale percelen TLN00K 91 en 95 t/m 97, SVN02E 511 en 598 en SVN02G 242, 243, 737, 739, 740 en 786.

Op hoofdlijnen omvatten uw werkzaamheden de volgende onderdelen:

- Het (deels) verwijderen van de oude dijkglooiing.
- Het (deels) verbeteren van de onderlaag van de steenbekleding.
- Het (deels) aanbrengen van een nieuwe teenconstructie.
- Aanbrengen van een nieuwe kreukelberm op geotextiel.

- Het (deels) overlagen met breuksteen, gepenetreerd met gietasfalt en afgestrooid met lavasteen.
- Het bekleden van delen van de dijk met betonzulen op geokunststof weefsel, ingewassen met gebroken materiaal.
- Het bekleden van delen van de dijk met gekantelde betonblokken op een fijnkorrelige uitvullaag.
- Het aanbrengen van een pakket fosforslakken in plaats van een nieuwe aanvullende kleilaag beneden de gemiddelde hoogwaterlijn.
- Het aanbrengen van een laag fosforslakken op geokunststof als werkweg op de berm tijdens de uitvoering van de werkzaamheden. Nadien wordt de laag zo nodig aangevuld en met asfalt afgedekt en als onderhoudsstrook gebruikt.
- Het uitvoeren van onderhoudswerkzaamheden aan de glooiing van de Westhavendam en de kreukelberm aan de buitenzijde van de Westnol.
- Aanleggen van een nieuwe onderhoudsstrook op de buitenberm, dan wel op de kruin van de dijk.
- De onderhoudsstrook wordt aansluitend aan de dijkverbetering van dijkpaal 879 tot dijkpaal 921 afgesloten voor doorgaand fietsverkeer. Ter plaatse van de afsluitingen (bij dijkpaal 879 en dijkpaal 921) wordt over het gehele dijkprofiel een schapenraster geplaatst. Op de onderhoudsstrook wordt een schapenhek geplaatst, als doorgang voor medewerkers van het waterschap en de pachter. Voor wandelaars, vissers en duikers wordt naast het schapenhek een voetgangersluis gemaakt met daarin een klaphekje.
- Aan- en afvoer van materiaal en materieel gaat via bestaande wegen, binnendijks bij het dijktraject over de halfverharding (wegen bestaande uit steenslag) en over het dijktraject (buitendijks op de berm).
- Als depot wordt een terrein nabij de Poedreef, tegen de zeedijk ter hoogte van het oostelijke uiteinde van het dijktraject (dp 921) gesitueerd, gebruikt.
- Tussen de dijkpalen 906 en 916 starten de werkzaamheden vanwege broedende tureluurs ná 15 juli.

4. Onze overwegingen

Om tot deze vergunningverlening te komen, hebben we een aantal zaken zorgvuldig afgewogen. Hieronder leest u welke argumenten een rol speelden bij ons besluit.

** Een beoordeling van de effecten is noodzakelijk*

Het uitvoeren van werkzaamheden aan het dijktraject Nieuwe-Annex-Stavenissepolder vindt plaats in en/of grenzend aan het Natura 2000-gebied Oosterschelde. Significant negatieve effecten van deze activiteit op de beschermde natuurwaarden zijn op voorhand niet uit te sluiten. De activiteit is niet opgenomen in een beheerplan zoals bedoeld in artikel 19a of artikel 19b. Er is ook geen sprake van een activiteit die als bestaand gebruik zoals bedoeld in artikel 1 sub m kan worden gekwalificeerd. De werkzaamheden houden niet direct verband met en zijn niet nodig voor het beheer van het gebied. Dit betekent dat er sprake is van een project waarvan op objectieve wijze onderzocht en passend beoordeeld dient te worden wat de effecten van de activiteiten (kunnen) zijn.

U gaat in uw vergunningaanvraag in op de eventuele negatieve effecten van uw activiteiten op de beschermde natuurwaarden. Daartoe heeft u Arcadis opdracht gegeven om een passende beoordeling van uw voorgenomen activiteiten op te stellen. Het resulterende rapport PZDB-R-10163 'Passende beoordeling dijktraject Nieuwe-Annex-Stavenissepolder [32], Oosterschelde – deelproduct ' (d.d. 16 februari 2011) heeft u als bijlage bij uw aanvraag gevoegd. Tevens heeft u bij de aanvraag de door Arcadis opgestelde rapportage 'Planbeschrijving Nieuwe-Annex-Stavenissepolder [32] PZDT-R-10336 ontw. verbetering steenbekleding' (d.d. 17 januari 2011) gevoegd. Op ons verzoek heeft u ons via email (d.d. 18 april 2011) nader ingelicht omtrent de inrichting van de onderhoudsstrook van het dijktraject. Tevens heeft u op 18 mei 2011 via email een addendum op de planbeschrijving toegestuurd. Deze emails hebben we als stukken aan de aanvraag toegevoegd.

Naar ons oordeel bevat uw vergunningaanvraag inclusief alle stukken de benodigde objectieve informatie om de effecten van de geplande activiteiten te kunnen beoordelen.

** Provincie Zeeland is bevoegd vergunning te verlenen*

Een vergunning op grond van de Natuurbeschermingswet 1998 wordt verleend door gedeputeerde staten van de provincie waarin het betrokken beschermde gebied is gelegen. Wanneer het beschermde gebied in meerdere provincies is gelegen, zijn gedeputeerde staten van de provincie waar het grootste deel van het gebied is gelegen het bevoegde gezag om de vergunningaanvraag te behandelen, voor zover de vergunningaanvraag mede betrekking heeft op delen van het gebied gelegen in andere provincies. De aanvraag dient in dat geval in overleg met de andere provincie(s) te worden behandeld.

Indien een aanvraag van een vergunning als bedoeld in artikelen 16, eerste lid en 19d, eerste lid, betrekking heeft op een project dat of andere handeling die hoofdzakelijk gevolgen kan hebben voor een deel van een Natura 2000-gebied dat is gelegen binnen de grenzen van één provincie, beslissen gedeputeerde staten van de provincie waarin dat deel van het Natura 2000-gebied is gelegen over de aanvraag.

Wanneer er sprake is van een activiteit of uitzondering zoals genoemd in het Besluit vergunningen Natuurbeschermingswet 1998, is niet gedeputeerde staten het bevoegde gezag om de vergunningaanvraag te behandelen, maar de Minister van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie.

Deze vergunningaanvraag ziet toe op activiteiten die plaatsvinden in en/of grenzend aan het Natura 2000-gebied Oosterschelde. Dit gebied is geheel gelegen op het grondgebied van de provincie Zeeland. De effecten van de activiteit hebben enkel gevolgen voor dit Natura 2000-gebied. De uit te voeren activiteiten worden niet genoemd in het Besluit vergunningen Natuurbeschermingswet 1998. Dit betekent dat gedeputeerde staten van de provincie Zeeland bevoegd zijn deze vergunningaanvraag te behandelen.

** Geen strijdigheid met algemene doelen en kernopgaven*

Voor alle Natura 2000-gebieden zijn dezelfde vijf algemene doelen geformuleerd en per gebied zijn kernopgaven geformuleerd. Deze algemene doelen en kernopgaven zijn een hulpmiddel bij de formulering van de doelen op gebiedsniveau. Op dit gebiedsniveau geven de kernopgaven aan wat de belangrijkste verbeteropgaven zijn en wat de belangrijkste bijdrage van dat landschap aan het Natura 2000-netwerk is. De kernopgaven omvatten vaak verscheidene habitattypen en soorten die op landschapsniveau en op gebiedsniveau om een samenhangende aanpak vragen in het kader van beheer en inrichting. De in de aanwijzingsbesluiten van de Natura 2000-gebieden opgenomen instandhoudingdoelstellingen zijn de specifieke uitwerking van de algemene doelen en kernopgaven per Natura 2000-gebied. De effecten van de te vergunnen werkzaamheden op die instandhoudingdoelstellingen zijn beoordeeld. Die beoordeling is de kern van deze vergunning. Verderop in deze paragraaf 'Onze overwegingen' blijkt uit de beoordeling dat geen significant negatieve effecten op zullen treden. Het uitvoeren van werkzaamheden aan het dijktraject Nieuwe-Annex-Stavenissepolder achten wij dan ook niet in strijd met de algemene doelen en kernopgaven opgesteld voor het Natura 2000-gebied Oosterschelde.

** Effecten zijn mogelijk op beschermde habitattypen, soorten en 'oude doelen'*

In het Natura 2000-gebied Oosterschelde zijn binnen het beïnvloedingsgebied van de werkzaamheden aan dit dijktraject drie categorieën specifieke instandhoudingsdoelen te onderscheiden: habitattypen, soorten en de zogenaamde oude doelen. Bij habitattypen betreft het tijdelijke, dan wel permanente verstoring en/of ont-trekking van de habitattypen Grote ondiepe krekens en baaien (H1160), Eenjarige pioniervegetaties (H1310), Schorren met slijkgrasvegetatie (H1320) en Atlantische schorren met kweldergrasvegetatie (H1330); andere kwalificerende habitattypen zijn niet aanwezig langs dit dijktraject. Bij soorten betreft het mogelijke effecten op een reeks van vogelsoorten waarvoor instandhoudingsdoelstellingen voor het Natura 2000-gebied zijn opgesteld; overige kwalificerende soorten komen niet in de invloedssfeer van de activiteiten voor of onder-vinden er geen effect door. Bij 'oude doelen' betreft het tijdelijke effecten op tureluurs die op het schorretje langs het dijktraject broeden, op zoutplanten die op de boventafel groeien en op wiervegetaties die op de ondertafel van de dijkvloeiing voorkomen. Daarnaast betreft het tijdelijke effecten op schelpenstrandjes. Overige 'oude doelen' komen niet voor, worden niet beïnvloed of komen overeen met Natura 2000-doelen.

** Er zijn geen significant negatieve effecten op zeegras*

Ter hoogte van het dijktraject tussen de dijkpalen 897 en 903, tussen de dijkpalen 905 en 909, tussen de dijkpalen 916 en 917 en tussen de dijkpalen 919 en 920 komt klein zeegras in het voorland voor, tot op minimaal circa 30 à 40 meter uit de voet van de dijk, dus vrij ruim buiten de werkstrook. Klein zeegras is een habitatvormende soort (zeegrasvelden) die sinds de Deltawerken zeldzaam is geworden en nog slechts een beperkt areaal in de Oosterschelde (en elders in Nederland) beslaat. Voorkomen dient te worden dat dit zeegras schade oploopt. Het is van belang om de toegestane werkstrookbreedte tijdens de werkzaamheden niet te overschrijden en om het water dat uit de werkstrook weggepompt dient te worden niet over het slik met zeegras af te laten vloeien. Deze maatregelen zijn als voorschriften in deze vergunning vastgelegd. Negatieve effecten op zeegras zullen door de mitigerende maatregelen niet optreden.

** Er zijn geen significant negatieve effecten op habitattypen*

Langs het dijktraject komen de habitattypen Grote ondiepe krekens en baaien (H1160), Eenjarige pioniervegetaties (H1310), Schorren met slijkgrasvegetatie (H1320) en Atlantische schorren met kweldergrasvegetatie (H1330) voor. Er zullen permanente en tijdelijke effecten optreden.

Door plaatselijke teenverschuiving zal circa 0,034 ha Schor met slijkgrasvegetatie (H1320) en circa 0,026 ha Atlantisch schorren met kweldergrasvegetatie (H1330) permanent worden onttrokken, hetgeen respectievelijk circa 0,019 en 0,0096 % van de arealen van deze habitattypen in de Oosterschelde bedraagt.

Dit verlies is derhalve niet significant, maar leidt wel tot een herstelopgave. Deze herstelopgave wordt door Projectbureau Zeeweringen in gezamenlijkheid met andere vergelijkbare herstelopgaves die bij eerdere en toekomstige dijkverbeteringen vastgesteld werden/worden gerealiseerd. De herstelopgave behelst tot in 2010 het als natuurgebied inrichten van de Drooge Inlaag in de Bruinissepolder en het pachtvrij maken (agrarische gebruik) van de Koudekerksche Inlaag en Westenschouwse Inlaag, zodat deze inlagen geheel en optimaal als natuurgebied ingericht en beheerd kunnen worden. Onder druk van maatschappelijke, bestuurlijke en politieke commotie is de inrichting van de Drooge Inlaag opgegeven en wordt door het Projectbureau Zeeweringen in overleg met de provincie omgezien naar een alternatieve invulling. Op dit moment is er nog geen definitief alternatief vastgesteld, maar waarschijnlijk betreft het het mede herstellen van het getij in het natuurgebied Rammegors. De herstelopgave is als voorschrift in deze vergunning opgenomen.

Tijdelijke effecten treden op, omdat langs het dijktraject een werkstrook van maximaal 15 meter breedte bij droogvallend slik en schor, gerekend vanaf de nieuwe waterbouwkundige teen van de dijk, zal worden gebruikt. In deze strook wordt gereden, gegraven en grond en stenen opgeslagen. Het betreft een oppervlak van circa 5,25 ha slik (H1160) en 2,55 ha schor (H1310, H1320 en H1330). De totale oppervlakte tijdelijk verstoord slik en schor is op zichzelf beperkt en vormt een klein tot zeer klein aandeel van het totale oppervlak droogvallend slik en schor in de Oosterschelde. Om de natuurwaarden van de werkstrook zo snel mogelijk te kunnen laten herstellen wordt de werkstrook als mitigerende maatregel na het verbeteren van de dijkvloeiing weer in de oorspronkelijke staat teruggebracht. Bij schor wordt de toplaag bij het ontgraven apart in depot gebracht om na de dijkverbetering ook weer als toplaag van het schor te worden teruggezet, zodat het herstel van het schor zoveel mogelijk bespoedigd wordt. Al deze (mitigerende) maatregelen zijn als voorschriften in deze vergunning vastgelegd.

Door de (mitigerende) maatregelen worden de negatieve effecten op de habitattypen zo klein mogelijk gehouden. De negatieve effecten achten wij onvermijdelijk, gering, niet significant en aanvaardbaar.

** Er zijn geen significant negatieve effecten op 'Natura 2000-broedvogels'*

Op en in de nabijheid van het dijktraject broedt de Natura 2000-broedvogel bontbekplevier met één paar in de nabijheid van de Westnol (ter hoogte van dijkpaal 878) en/of in een akker binnendijks. Vanwege de dijkverbetering zal gedurende één broedseizoen het strandje bij de Westnol, de broedplaats van deze soort, verwijderd worden om de dijkvloeiing te kunnen verbeteren. De schelpen van dit strandje, evenals dat van het schelpenstrandje ter hoogte van dijkpaal 910, zullen apart in depot worden gebracht en na de dijkverbetering weer ter herstel van deze strandjes worden teruggebracht. Deze maatregel is als voorschrift in deze vergunning vastgelegd.

Om te voorkomen dat een broedpoging van bontbekplevieren op dit strandje door de werkzaamheden mislukt is de mitigerende maatregel genomen om de werkzaamheden op het dijkdeel tussen de dijkpalen 875 en 879 vóór 15 maart te starten, zodat de bontbekplevieren niet hier, maar elders gaan broeden. Deze maatregel is als voorschrift in deze vergunning vastgelegd.

Een permanent effect kan echter optreden doordat de onderhoudsstrook ter hoogte van het schelpenstrand bij de Westnol opengesteld zal worden voor recreatief medegebruik. In de huidige situatie ligt er geen verharde weg, maar kunnen recreanten wel over de kruin en de berm van de dijk lopen. Te verwachten is dat in de nieuwe situatie met de verbeterde toegankelijkheid dankzij de verharde onderhoudsstrook meer recreanten van de route gebruik zullen maken en de verstoring toe zal nemen. Niet uitgesloten is dat het schelpenstrandje alhier niet meer geschikt zal zijn als broedlocatie voor de bontbekplevier. Er treedt dus mogelijk een permanent negatief effect op op hooguit één nestlocatie van bontbekplevieren, hetgeen geen significant negatief effect is.

De eventuele negatieve resteffecten op broedvogels achten wij onvermijdelijk, gering, niet significant en aanvaardbaar.

** Er zijn geen significant negatieve effecten op 'Natura 2000-niet-broedvogels'*

Het dijktraject en de aangrenzende delen worden door niet-broedende vogels gebruikt om te foerageren en/of te overtuigen/rusten. Door het gebruik van een werkstrook zal een oppervlakte van circa 5,25 ha slik verstoord worden en daarmee tijdelijk niet beschikbaar als foerageergebied voor vogels zijn. Standaard toegepaste maatregelen zijn voorzien om het herstel van de werkstrook zo goed mogelijk te bevorderen. Deze maatregelen zijn als voorschriften in deze vergunning opgenomen.

Door de werkzaamheden zal verstoring op kunnen treden van op de met eb droogvallende, aan de dijk grenzende slikken foeragerende vogels. Verstoring door de werkzaamheden zal waarschijnlijk optreden, maar voor de soorten en aantallen waar het om gaat blijkt uit de passende beoordeling dat het om niet-significante aantallen gaat, dan wel dat er in de nabijheid van de verstoorde zones voldoende alternatieve foerageerlocaties zijn en dat er geen significant negatieve effecten op zullen treden.

Hetzelfde geldt voor de hoogwatervluchtplaatsen die op en rond het dijktraject aanwezig zijn; wanneer de vogels door de werkzaamheden op de hoogwatervluchtplaatsen verstoord worden hebben ze in de omgeving voldoende uitwijkmogelijkheden voor een alternatieve hoogwatervluchtplaats.

Wij achten de negatieve resteffecten onvermijdelijk, niet significant en aanvaardbaar.

** Er is geen aantasting van de wezenlijke kenmerken van de 'oude doelen'*

Ingevolge artikel 19ia, eerste lid, jo. Artikel 19ia, tweede lid, geldt een aanvraag op grond van artikel 19d, eerste lid, ook als een aanvraag op grond van artikel 16, eerste lid, indien de instandhoudingsdoelstellingen van het gebied mede betrekking hebben op doelstellingen zoals bedoeld in artikel 10a, derde lid. In dat geval geldt het toetsingskader van artikel 16, eerste tot en met zesde lid, op handelingen die schadelijk kunnen zijn voor het natuurschoon, voor de natuurwetenschappelijke betekenis van het Natura 2000-gebied anders dan vereist ingevolge de richtlijnen, bedoeld in artikel 10a, tweede lid, of voor dieren en planten in dat gebied, of die het gebied ontsieren. Dit betekent dat de navolgende doelen getoetst worden aan dit regime.

Op het schorretje tussen de dijkpalen 906 en 916 broeden enkele paartjes tureluur. Deze soort geldt niet als Natura 2000-broedvogel, maar dient wel als 'oud doel' op basis van het aanwijzingsbesluit Oosterschelde-Buitendijks in deze vergunning meegenomen te worden. Om effecten op de broedende tureluurs te voorko-

men is in de passende beoordeling als mitigerende maatregel voorgesteld om activiteiten aan het dijktraject ter hoogte van dit schorretje pas ná 15 juli te starten, inclusief het buitendijkse transport en het maaien van de dijk. Deze mitigerende maatregel is als voorschrift in deze vergunning vastgelegd.

Op het dijktralud komen meerdere zoutplantensoorten en relatief waardevolle wiervegetaties voor. Door de dijkverbetering verdwijnen onvermijdelijk de aldaar groeiende planten. Bij de nieuwe bekleding worden zodanige materialen toegepast dat de zoutplanten en wiervegetaties zich minstens kunnen herstellen.

Ter hoogte van dijkpaal 910 en dijkpaal 878 komen schelpenstrandjes voor. Deze strandjes moeten onvermijdelijk ontgraven worden bij het aanleggen van de werkstrook. Het ontgraven schelpenmateriaal wordt apart in depot gebracht en na afloop van de werkzaamheden op dezelfde hoogte en plaats teruggebracht te worden. Deze maatregel is als voorschrift in deze vergunning vastgelegd.

De tijdelijke, negatieve effecten op de zogenoemde oude doelen achten wij onvermijdelijk, gering en aanvaardbaar.

** Er zijn geen significant negatieve effecten door het gebruik van fosforslakken*

Bij de dijkverbetering zullen fosforslakken worden toegepast. De materialen die worden toegepast dienen te voldoen aan het Besluit bodemkwaliteit, waaraan onder andere ecotoxicologische vereisten ten grondslag liggen. Momenteel is er discussie over het gebruik van staal- en fosforslakken bij vooroeverbestortingen in Zeeland. In het kader van die vooroeverbestortingen wordt het gebruik van die materialen extra op eventuele effecten gemonitord. De toepassing van slakken bij de dijkverbeteringen is wezenlijk anders dan bij de vooroeverbestortingen. Ze worden toegepast als grondverbetering of als funderingslaag onder de onderhoudsstrook op de berm van de dijk. Bij toepassing als grondverbetering worden de slakken afgedekt met een filterlaag en de stenen bekleding. In het geval van toepassing als fundering voor de onderhoudsstrook worden de slakken afgedekt met een asfaltlaag. In beide gevallen bevinden ze zich in een zone die slechts tijdelijk (in het geval van grondverbetering) of nauwelijks (in het geval van fundering onderhoudsstrook) onder water staat. Daarnaast is er geen direct contact met oppervlaktewater en het indirecte contact is slechts tijdelijk. Tot op heden zijn slakken op zeer ruime schaal toegepast bij de diverse waterstaatswerken in Zeeland, inclusief de reeds uitgevoerde dijkverbeteringen. Tot op heden zijn er geen aanwijzingen bekend dat er negatieve effecten door het gebruik van slakken als grondverbetering en/of fundering bij dijkverbeteringen optreden. Verder heeft Projectbureau Zeeweringen aangegeven dat de monitoring bij de vooroeverbestortingen nauwlettend gevolgd zal worden en dat, indien dat op basis daarvan noodzakelijk is, het gebruik van slakken heroverwogen zal worden. Wij achten de negatieve effecten van het gebruik van fosforslakken niet significant en aanvaardbaar.

** In combinatie met andere activiteiten in de Oosterschelde veroorzaakt uw activiteit geen significant negatieve effecten*

Ook als we kijken naar andere activiteiten in de Oosterschelde treden er in gezamenlijkheid geen significant negatieve effecten op. We denken hierbij aan activiteiten die tegelijkertijd met uw activiteit plaatsvinden. Cumulatieve effecten kunnen zowel worden veroorzaakt door autonome ontwikkelingen (het bereiken van een nieuw morfologisch evenwicht na het uitvoeren van de deltawerken en de verwachte zeespiegelstijging) als diverse menselijke activiteiten in het gebied zoals scheepvaart, visserij en recreatie.

Door de werkzaamheden aan het dijktraject Nieuwe-Annex-Stavenissepolder vindt een tijdelijke verstoring plaats van vogels waarvoor de Oosterschelde als Vogelrichtlijngebied is aangewezen. Daarnaast vindt enige verstoring van habitattypen, zout- en wiervegetaties en schelpenbanken plaats. Verdere menselijke activiteiten, die ook een negatieve invloed kunnen hebben op de genoemde soorten en habitattypen in het gebied zijn visserij en recreatie, maar ook werkzaamheden in het kader van het vergroten van de veiligheid.

Algemene autonome ontwikkelingen

De Oosterschelde is een zout getijdenwater, dat zeewaarts en landwaarts wordt begrensd door de Stormvloedkering en de compartimenteringsdammen. Door de afsluitingen zijn er zowel de stroomsnelheden als ook de dynamiek afgenomen. Er wordt geen rivierslib meer aangevoerd en de geulen zijn te ruim gedimensioneerd. Het gevolg is de zogenoemde 'zandhonger', dat wil zeggen dat platen, slikken en schorren eroderen om de geulen op te vullen. Dit zorgt ervoor dat de oppervlakte intergetijdengebieden jaarlijks afneemt met 40 à 50 ha. Het verlies van intergetijdengebied en het verminderen van de droogvalduur betekent een afname van foerageermogelijkheden voor steltlopers. In het doelendocument van juni 2006 wordt er echter rekening mee gehouden dat de teruggang van het intergetijdengebied niet gekeerd kan worden en zijn de doelen op deze afname afgestemd.

Recreatie

De Oosterschelde vormt een aantrekkelijk recreatiegebied, vooral in de zomer. Door geluid en aanwezigheid van onder andere wandelaars, fietsers, boten, (kite-)surfers, sportvissers (inclusief pierenspitters) kunnen broedende, foeragerende, overrijende of rustende vogels en zeehonden verstoord worden. In het geval van de dijkverbeteringswerken zijn vooral de fietsers en wandelaars van belang door hun verstorende effecten op vogels. Er kan worden aangenomen dat als gevolg van de dijkverbeteringswerkzaamheden de verstoring door recreanten zou kunnen toenemen door de aanwezigheid van nieuwe verharde onderhoudspaden indien

ze dichtbij een hoogwatervluchtplaats, een slik of schor liggen. Door mitigerende maatregelen, zoals onder andere het zoneren van het recreatief gebruik van onderhoudspaden, wordt voorkomen dat er (significant-) negatieve effecten van recreanten als gevolg van de werkzaamheden optreden. Voor recreatie in het algemeen geldt dat maatregelen zijn genomen zoals het afsluiten van kwetsbare gebieden om (significant-) negatieve effecten van recreatie op de natuurwaarden van de Oosterschelde te voorkomen.

Visserij

Er worden verschillende vormen van visserij (boomkorvisserij, mosselteelt, vaste vistuigen, mechanische en handmatige kokkelvisserij) in het gebied uitgeoefend die kunnen leiden tot verstoring van vogels en zeehonden door geluid, voedselcompetitie en tot beschadiging van de kwalificerende habitattypen zoals habitatype H1160 (grote baaien). Het bezoeken van kokkelbanken tijdens laagwater in verband met handmatige kokkelvisserij kan een verstoring van rustende of foeragerende vogels tot gevolg hebben. Door de regelgeving zoals het Schelpdierbesluit en het nemen van in vergunningen op grond van de Natuurbeschermingswet 1998 voorgeschreven mitigerende maatregelen bij het uitoefenen van bijvoorbeeld mechanische en handmatige kokkelvisserij worden negatieve effecten zoals voedselcompetitie en beschadiging van kwalificerende habitattypen zo goed mogelijk beperkt.

Dijkverbeteringswerken

Door de dijkverbeteringswerken kan het intergetijdengebied permanent worden aangetast. De kenmerkende planten en dieren die zich door aanleg van de harde oeverbeschoeiingen op de dijken hebben kunnen ontwikkelen, blijven ook in de toekomst gehandhaafd. Verder kunnen broedende, rustende en foeragerende vogels verstoord worden. Door het nemen van in Natuurbeschermingswet 1998-vergunningen vastgelegde mitigerende maatregelen worden negatieve effecten voor vogels en habitattypen verzacht en significante effecten voorkomen. Voor het totale oppervlakteverlies aan habitattypen veroorzaakt door de dijkversterkingen wordt een herstelopgave gerealiseerd.

Overige activiteiten

Windmolens kunnen negatieve effecten veroorzaken o.a. door geluid of leiden tot aanvaringen. Door het snijden van zeegroenten kan een tijdelijke en plaatselijke verstoring plaatsvinden van de functie van de schorren als hoogwatervluchtplaats, rust-, foerageer- en broedplaats voor vogels. Door betreding van het schor kan het tot verstoring van de vegetatie komen. Door het nemen van in Natuurbeschermingswet 1998-vergunningen vastgelegde mitigerende maatregelen worden negatieve effecten voor vogels en habitattypen verzacht en significante effecten voorkomen. Nieuwe activiteiten worden middels het verlenen van vergunningen geregeld.

** Uw activiteit past binnen het provinciale beleid*

Uw activiteit, zoals u die heeft aangevraagd, is in lijn met ons provinciale beleid, zoals die is vastgelegd in het Omgevingsplan Zeeland 2006-2012 en de beleidsnota Daar bij de waterkant.

Relevante beleidsdoelen in het omgevingsplan betreffen de veiligheid tegen overstromingen en behoud en versterking van de Zeeuwse natuurwaarden. De dijkverbetering is bedoeld om de veiligheid tegen overstromingen op duurzame wijze te waarborgen. De werkzaamheden worden zodanig uitgevoerd dat er geen significante aantasting plaatsvindt van de wezenlijke kenmerken of waarden van de Zeeuwse beschermde natuur en onvermijdelijke verstoringen worden zo klein mogelijk gehouden.

De begrenzing van het voor fietsen af te sluiten deel van de onderhoudsweg valt niet helemaal samen met het indicatieve streefbeeld voor binnen- en buitendijks fietsen uit de beleidsnota Daar bij de waterkant. Dat streefbeeld is indicatief en nadrukkelijk stelt de nota dat de toegankelijkheid op zijn natuureffecten beoordeeld dient te worden. De door het waterschap aangevraagde inrichting ten aanzien van het recreatieve medegebruik is getoetst en heeft geen significante effecten.

Naar ons oordeel is er geen strijdigheid met het Omgevingsplan Zeeland 2006-2012 en de beleidsnota Daar bij de waterkant.

** Conclusie*

Het uitvoeren van werkzaamheden aan het dijktraject Nieuwe-Annex-Stavenissepolder is geen activiteit die direct verband houdt met en niet nodig is voor het beheer van het Natura 2000-gebied Oosterschelde. Op voorhand kon niet worden uitgesloten dat deze activiteit, afzonderlijk, of in combinatie met andere plannen of projecten significante gevolgen zou kunnen hebben voor dit gebied.

Het is daarom dat u, als initiatiefnemer, ter onderbouwing van de vergunningsaanvraag een passende beoordeling in de zin van artikel 19f, eerste lid, van de Natuurbeschermingswet 1998 heeft laten opstellen. Een zodanige beoordeling houdt in dat, op basis van de beste wetenschappelijke kennis ter zake, alle aspecten van het plan of project die op zichzelf of in combinatie met andere plannen of projecten de instandhoudingsdoelstellingen in gevaar kunnen brengen, moeten worden geïnventariseerd.

Op basis van de door u overgelegde passende beoordeling van de gevolgen van het uitvoeren van werkzaamheden aan het dijktraject Nieuwe-Annex-Stavenissepolder voor het Natura 2000-gebied Oosterschelde, met het oog op de instandhoudingsdoelstellingen van dit gebied, hebben wij vergunning voor deze activiteit

kunnen verlenen nu wij op grond van de ons ter beschikking staande informatie en de bij ons zelf aanwezige kennis de zekerheid hebben verkregen dat de activiteit geen schadelijke gevolgen heeft voor de natuurlijke kenmerken van het betrokken gebied.

De activiteiten hebben geen significant negatieve effecten tot gevolg, ook niet in cumulatie met andere activiteiten. In deze vergunning worden namelijk voorschriften opgenomen die de natuurwaarden van het gebied beschermen. Op die wijze wordt voorkomen dat er significant negatieve effecten optreden.

We hebben hiermee uw activiteit getoetst aan de zogenaamde instandhoudingsdoelstellingen van het Natura 2000-gebied Oosterschelde, die bestaan uit:

- doelstellingen voor vogelsoorten
- doelstellingen voor habitattypen en habitatsoorten
- doelstellingen uit aanwijzingsbesluiten van de beschermde natuurmonumenten Oosterschelde-Buitendijks en Oosterschelde-Binnendijks

Tevens hebben wij uw activiteit getoetst aan het geldende provinciale beleid zoals opgenomen in deel B van deze vergunning.

Meer informatie over de Oosterschelde en de instandhoudingsdoelstellingen leest u in deel C van deze vergunning.

5. Zienswijzen van belanghebbenden

Nadat wij uw vergunningaanvraag binnen kregen, hebben wij een afschrift hiervan verstuurd naar:

- de minister van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie en
- het college van Burgemeester en Wethouders van de gemeente Tholen.

Een ontwerpbesluit hebben wij gedurende zes weken ter inzage gelegd en eventuele belanghebbenden met een publicatie in het huis-aan-huis-blad Eendrachtbode (Tholen en Sint-Philipsland) daarop geattendeerd. Ze kregen op die manier de gelegenheid om hun zienswijze te geven op uw aanvraag. Ook u kreeg zo gelegenheid een zienswijze in te dienen.

ZMf heeft als enige een zienswijze op het ontwerpbesluit ingediend. Dit is één gezamenlijke zienswijze die ZMf heeft ingediend op vijf ontwerpbesluiten voor verbeteringen van dijktrajecten bij de Schorerpolder, de Nieuw-annex-Stavenissepolder, Breskens, de Wilhelminapolder/Oost-Bevelandpolder en de Oostelijke Sloehavendam-Kaloot. In de zienswijze geeft ZMf aan zeer bezorgd te zijn over de negatieve effecten van deze kustversterking op de natuur in de Natura 2000-gebieden en dan met name om de openstelling van buitendijkse werkwegen voor recreanten na afloop van de dijkverbeteringswerken. ZMf brengt daarbij de volgende zorgpunten naar voren:

- (1) Bij de beoordeling van de natuureffecten per dijkverbeteringstraject worden conclusies getrokken dat de negatieve resteffecten op bepaalde beschermde natuurwaarden aanvaardbaar zijn. Omdat in meerdere vergunningen soortgelijke conclusies voor dezelfde natuurwaarden worden getrokken, vraagt ZMf zich af wat het cumulatieve effect van deze niet-significante effecten is.
- (2) De nota 'Daar bij de waterkant' is volgens ZMf omstreden en geen vigerend beleid. Deze kan daarom niet als leidraad dienen om de openstelling van buitendijkse werkwegen te beoordelen.
- (3) Mitigerende en eventuele compenserende maatregelen, dan wel natuurherstelmaatregelen worden niet genoemd. De afwijzing van maatregelen voor natuurherstel in de Bruinisse-inlaag op een in de ogen van ZMf gemakkelijke manier geeft ZMf weinig vertrouwen in voorliggend proces.
- (4) Resumerend is ZMf van mening dat een overzicht gegeven dient te worden van cumulatieve effecten van de dijkverbeteringen langs de Zeeuwse Natura 2000-gebieden op de natuur. Dan kan een goede beoordeling plaatsvinden en daarbij hoort een mitigatie- dan wel natuurherstelplan dat realistisch is en ook uitgevoerd wordt.

Hieronder geven wij onze reactie één voor één op de hierboven beschreven zorgpunten.

- (1) In de passende beoordelingen die voor de dijkverbeteringen worden opgesteld worden ook cumulatieve effecten beoordeeld. Daarenboven is juist vanwege het voorkómen van te grote cumulatieve effecten reeds jaren geleden in opdracht van Projectbureau Zeeweringen het zogenoemde IBOS-rapport opgesteld. Onder andere heeft dit er expliciet toe geleid dat de planning van de dijkverbeteringen zodanig is dat de dijktrajecten die in hetzelfde jaar verbeterd worden gespreid worden over de deelgebieden, zodat bijvoorbeeld de vogels bij verstoring daadwerkelijk in de nabijheid alternatieve verblijfsplaatsen kunnen vinden en deelgebieden dus niet onevenredig zwaar belast worden met verstoring.
- (2) De nota 'Daar bij de waterkant' is besproken in de Provinciale Staten van Zeeland en door Gedeputeerde Staten in juli 2010 vastgesteld. In die zin is de nota wel degelijk vigerend beleid. Zoals ook in deze vergunning wordt aangegeven is het in de nota opgenomen streefbeeld voor de toegankelijkheid van de buitendijkse werkwegen voor recreatief medegebruik slechts indicatief en dient (per dijktraject) nog passend beoordeeld te worden of recreatief medegebruik mogelijk is met het oog op de beschermde natuurwaarden. In de passende beoordeling van de vergunningaanvraag en in deze vergunning komt de toegankelijkheid van het dijktraject Wilhelminapolder / Oost-Bevelandpolder ex-

pliciet aan de orde. Daaruit blijkt dat openstelling niet tot significante effecten zal leiden.

- (3) Er zijn wel mitigerende maatregelen opgenomen en als voorschriften in deze vergunning vastgelegd, zoals met name de voorschriften 2 t/m 8. Op de zogenoemde herstelopgave die Projectbureau Zeeweringen momenteel voorbereidt vanwege de beperkte arealen habitattypen die onvermijdelijk permanent verloren gaan bij de dijkverbeteringen gaan wij bij de bespreking hieronder van het 4e zorgpunt nader in.
- (4) Zoals bij onze bespreking van zorgpunt (1) reeds aangegeven wordt in de passende beoordeling expliciet aandacht gegeven aan de beoordeling van de cumulatieve effecten. Daarbij is ook een tabel opgenomen met een overzicht van de permanente habitattypenverliezen door de dijkverbeteringen vanaf 2006 t/m 2012. In de vergunningen die wij voor de dijkverbeteringen verlenen was, is en wordt vastgelegd dat het gehele verlies van deze habitattypen door de dijkverbeteringen t/m 2015 wordt hersteld via een herstelopgave. Hieraan wordt momenteel invulling gegeven door Projectbureau Zeeweringen. Tot in 2010 behelsde de herstelopgave het pachtvrij maken van de Koudekerkse Inlaag en de Westenschouwse Inlaag, zodat deze geheel en optimaal voor de natuur ingericht en beheerd kunnen worden, en het inrichten van de zogenoemde Droge Inlaag bij Bruinisse als zilt natuurgebied. Deze invulling van de herstelopgave heeft de instemming gekregen van onder andere ZMf. Onder druk van maatschappelijke beroering rond Bruinisse over de natuurontwikkeling in de Droge Inlaag heeft Waterschap Scheldestromen afgezien van de inrichting van de Droge Inlaag. Het pachtvrij maken van de Schouwse inlagen is voor zover wij weten in een vergevorderd stadium en als alternatief voor de Droge Inlaag wil het waterschap bijdragen aan het realiseren van getijdennaatuur in het Rammegors, een project dat door Rijkswaterstaat getrokken wordt. Hierover hebben wij van het waterschap een brief ontvangen. In een antwoordbrief hebben wij aangegeven in principe in te kunnen stemmen met deze alternatieve invulling, maar hebben wij ook aangegeven dat het waterschap dit alternatief met onder andere ZMf dient te bespreken. Voorts hebben we aangegeven dat we op basis van die bespreking de gewijzigde herstelopgave binnen de kaders van de Natuurbeschermingswet 1998 juridisch vorm zullen geven. Van het waterschap hebben we begrepen dat zij reeds het initiatief hebben genomen om die bespreking met u te organiseren. In afwachting van het resultaat daarvan wijzen wij er op dat de herstelopgave via de reeds verleende vergunningen juridisch vastgelegd is en wij er dan ook voor verantwoordelijk zijn om het waterschap aan een gepaste herstelopgave te houden en dat ook zullen doen.

Deel B. Wettelijk kader en beleid

In paragraaf 1 van dit deel leest u welke artikelen uit de Natuurbeschermingswet 1998 van belang zijn bij het verlenen van deze vergunning.

In paragraaf 2 leest u welk beleid een rol speelt bij de vergunningverlening.

1. Wettelijk kader

Sinds 1 oktober 2005 is de Natuurbeschermingswet 1998 in werking getreden. Per 1 februari 2009 is de Natuurbeschermingswet 1998 op een aantal onderdelen gewijzigd.

De voor deze vergunningverlening van belang zijnde artikelen zijn:

Artikel 1 sub m

Onder bestaand gebruik wordt verstaan:

1. iedere handeling die op 1 oktober 2005 werd verricht en sedertdien niet of niet in betekenende mate is gewijzigd.
2. Iedere handeling die op het moment van aanwijzing van een gebied als beschermd natuurmonument of ter uitvoering van richtlijn 79/409/EEG dan wel op het moment van aanmelding bij de Europese Commissie van een gebied ter uitvoering van artikel 4, eerste lid, van richtlijn 92/43/EEG werd verricht en sedertdien niet of niet in betekenende mate is gewijzigd, voor zover die aanwijzing of aanmelding plaatsvindt na 1 oktober 2005.

Artikel 1 sub n

Onder een Natura 2000-gebied wordt verstaan:

1. een gebied dat is aangewezen op grond van artikel 10a, eerste lid,
2. gebied dat voorlopig is aangewezen als bedoeld in artikel 12, derde lid, of
3. een gebied dat voorkomt op de lijst van gebieden van communautair belang, bedoeld in artikel 4, tweede lid, van richtlijn 92/43/EEG.

Artikel 2, eerste lid

In dit artikel staat wat we onder 'gedeputeerde staten' verstaan, voor zover niet anders is bepaald.

Gedeputeerde staten = gedeputeerde staten van de provincie waarin geheel of grotendeels zijn gelegen:

- gebieden als bedoeld in artikel 10a (zie hieronder), of
- natuurmonumenten, of
- landschapsgezichten onderscheidenlijk beschermde natuurmonumenten, of
- beschermde landschapsgezichten.

Artikel 2, vijfde lid

Gedeputeerde staten beslissen niet op een aanvraag voor een vergunning als bedoeld in artikel 19d, eerste lid, dan in overeenstemming met gedeputeerde staten van de andere provincies waarin het Natura 2000-gebied mede is gelegen voorzover die vergunning betrekking heeft op delen van het gebied, gelegen in die andere provincies.

Artikel 2a

1. Indien een aanvraag van een vergunning als bedoeld in artikel 16, eerste lid, betrekking heeft op een handeling die hoofdzakelijk gevolgen kan hebben voor een deel van een beschermd natuurmonument dat is gelegen binnen de grenzen van één provincie, beslissen gedeputeerde staten van de provincie waarin dat deel van het beschermd natuurmonument is gelegen over de aanvraag.
2. Indien een aanvraag van een vergunning als bedoeld in artikel 19d, eerste lid, betrekking heeft op een project dat of andere handeling die hoofdzakelijk gevolgen kan hebben voor een deel van een Natura 2000-gebied dat is gelegen binnen de grenzen van één provincie, beslissen gedeputeerde staten van de provincie waarin dat deel van het Natura 2000-gebied is gelegen over de aanvraag.

Artikel 10a, eerste lid

In dit artikel staat dat Onze Minister gebieden aanwijst om de volgende Europese richtlijnen uit te kunnen voeren:

- richtlijn (EEG) nummer 79/409/EEG (Vogelrichtlijn)
- richtlijn (EEG) nummer 92/43/EEG (Habitatrichtlijn)

Artikel 10a, tweede lid

Dit artikel bepaalt dat een besluit de instandhoudingsdoelstelling voor het gebied bevat. Het gaat dan om besluiten, zoals bedoeld in het vorige artikel (het eerste lid van artikel 10a). Onder instandhoudingsdoelstellingen vallen in ieder geval:

- a. doelstellingen die gaan om de instandhouding van de leefgebieden, voorzover dit vereist is volgens richtlijn (EEG) nummer 79/409, of
- b. doelstellingen die gericht zijn op de instandhouding van de natuurlijke habitats of van de populaties van in het wild levende dier- en plantensoorten, voorzover dit vereist is volgens richtlijn (EEG) nummer 92/43.

Artikel 10a, derde lid

Dit artikel bepaalt dat de instandhoudingsdoelstelling (uit artikel 10a, tweede lid) ook betrekking kan hebben op doelstellingen gericht op:

- het behoud van het natuurschoon
- het herstel van het natuurschoon
- de ontwikkeling van het natuurschoon
- de natuurwetenschappelijke betekenis van het gebied

Voor zover deze niet vallen onder de doelstellingen volgens de richtlijnen uit het tweede lid vereist is.

Artikel 15a, tweede lid

Volgens dit artikel is het gebied geen beschermd natuurmonument meer vanaf het moment dat het gebied wordt aangewezen als Natura 2000-gebied.

Artikel 15a, derde lid

In dit artikel staat dat de instandhoudingsdoelstelling voor het Natura 2000-gebied ook betrekking heeft op eerdere doelstellingen, die gericht waren op:

- het behoud van het natuurschoon
- het herstel van het natuurschoon
- de ontwikkeling van het natuurschoon
- de natuurwetenschappelijke betekenis van het gebied.

Dit geldt ook als het gebied niet langer aangewezen is als beschermd natuurmonument. We houden dan dus doelstellingen aan zoals ze waren toen het gebied nog wel aangewezen was als beschermd natuurmonument.

Artikel 16, eerste lid

Op grond van artikel 16, eerste lid, is het verboden zonder vergunning van gedeputeerde staten in een beschermd natuurmonument handelingen te verrichten, te doen verrichten of te gedogen, die schadelijk kunnen zijn voor het natuurschoon, voor de natuurwetenschappelijke betekenis van het beschermd natuurmonument of voor dieren of planten in het beschermd natuurmonument of die het beschermd natuurmonument ontsieren, dan wel in strijd met de bij een vergunning gestelde voorschriften of beperkingen handelingen te verrichten, te doen verrichten of te gedogen.

Artikel 16, tweede lid

Dit artikel geeft aan dat in elk geval als schadelijke handelingen worden aangemerkt handelingen die de in het besluit tot aanwijzing als beschermd natuurmonument vermelde wezenlijke kenmerken van het beschermde natuurmonument aantasten.

Artikel 16, vierde lid

In dit artikel is bepaald dat het in het eerste lid bedoelde verbod tevens van toepassing is op handelingen als bedoeld in dat lid die buiten het beschermd natuurmonument kunnen worden verricht en die zijn vermeld in het besluit tot aanwijzing als beschermd natuurmonument, bedoeld in artikel 10, of een besluit tot voorlopige aanwijzing als bedoeld in artikel 12. Bij de vermelding van handelingen kunnen beperkingen worden gesteld en uitzonderingen worden opgenomen met betrekking tot het tijdvak waarin, de omstandigheden waaronder, de doeleinden waarvoor en met betrekking tot de personen door wie zij worden verricht.

Artikel 16, vijfde lid

In dit artikel is bepaald dat dit artikel niet van toepassing is op handelingen die worden verricht overeenkomstig een beheerplan als bedoeld in artikel 17.

Artikel 19d, eerste lid

Dit artikel bepaalt dat het verboden is om projecten of andere handelingen te realiseren of onderscheidenlijk te verrichten:

- zonder vergunning van Gedeputeerde Staten, of
- in strijd met voorschriften of beperkingen die aan de vergunning verbonden zijn.

Bovenstaande is het geval als die projecten of handelingen:

- de kwaliteit kunnen verslechteren van de natuurlijke habitats en de habitats van soorten in een Natura 2000-gebied.
- een significant verstorend effect kunnen hebben op de soorten waarvoor het gebied is aangewezen. De instandhoudingsdoelstellingen zijn hierbij het uitgangspunt.
- de natuurlijke kenmerken van het desbetreffende gebied kunnen aantasten.

Artikel 19d, tweede lid

De in het eerste lid bedoelde vergunningplicht is niet van toepassing op het realiseren van projecten of het verrichten van andere handelingen die zijn opgenomen in een beheerplan als bedoeld in de artikelen 19a of 19b.

Artikel 19d, derde lid

De in het eerste lid bedoelde vergunningplicht is niet van toepassing op bestaand gebruik gedurende de periode, bedoeld in artikel 19c, eerste lid, behoudens indien dat gebruik een project is dat niet direct verband houdt met of nodig is voor het beheer van een Natura 2000-gebied maar dat afzonderlijk of in combinatie met andere projecten of plannen significante gevolgen kan hebben voor het desbetreffende Natura 2000-gebied.

Artikel 19e

In dit artikel staat dat Gedeputeerde Staten bij het verlenen van een vergunning letten op de instandhoudingsdoelstelling en rekening houden:

- a. met de gevolgen die een project of andere handeling kan hebben voor:
 - het gebied dat aangewezen is op grond van artikel 10a, eerste lid, of
 - het gebied waarvan de aanwijzing in overweging is genomen, zoals bedoeld in artikel 12, derde lid;
- a. met een beheersplan dat op grond van artikel 19a of artikel 19b is vastgesteld;
- b. met vereisten op economisch, sociaal en cultureel gebied, alsmede regionale en lokale bijzonderheden.

Het gaat hier om het verlenen van een vergunning zoals bedoeld in artikel 19d, eerste lid.

Artikel 19f, eerste lid

In dit artikel staat dat voordat Gedeputeerde Staten een besluit nemen over een vergunning (artikel 19d, eerste lid) een initiatiefnemer van een project eerst een passende beoordeling maakt voor de gevolgen van het gebied. Daarbij houdt hij/zij rekening met de instandhoudingsdoelstellingen:

- als het nieuwe project niet direct verband houden of nodig zijn voor het beheer van een gebied, zoals bedoeld in artikel 10a, eerste lid of artikel 12, derde lid,
- maar dit project in combinatie met andere projecten of plannen wel significante gevolgen kunnen hebben voor het gebied.

Artikel 19f, tweede lid

De passende beoordeling terzake van een besluit op een aanvraag voor een vergunning als bedoeld in artikel 19d, eerste lid, kan onderdeel uitmaken van een voor dat project voorgeschreven milieueffectrapportage.

Artikel 19g, eerste lid

Dit artikel geeft aan dat Gedeputeerde Staten pas een vergunning (artikel 19d, eerste lid) kunnen verlenen op het moment dat zij zich ervan hebben verzekerd dat de natuurlijke kenmerken van het gebied niet worden aangetast. Dit moet blijken uit een passende beoordeling, zoals bedoeld in artikel 19f, eerste lid.

Artikel 19ia, eerste lid

Dit artikel geeft aan dat ingeval de instandhoudingsdoelstelling voor een Natura 2000-gebied mede betrekking heeft op doelstellingen als bedoeld in artikel 10a, derde lid, artikel 16, eerste tot en met zesde lid, van overeenkomstige toepassing is op handelingen die schadelijk kunnen zijn voor het natuurschoon, voor de natuurwetenschappelijke betekenis van het Natura 2000-gebied anders dan vereist ingevolge de richtlijnen, bedoeld in artikel 10a, tweede lid, of voor dieren en planten in dat gebied, of die het gebied ontsieren, met dien verstande dat:

- a. in het vierde lid in plaats van het besluit tot aanwijzing als beschermd natuurmonument, bedoeld in artikel 10 wordt gelezen: het besluit tot aanwijzing, bedoeld in artikel 10a;
- b. in het vijfde lid in plaats van een beheerplan als bedoeld in artikel 17 wordt gelezen: de beschrijvingen in het desbetreffende beheerplan, bedoeld in artikel 19a, negende lid;
- c. de krachtens het zesde lid aangewezen handelingen de krachtens artikel 19d, vierde lid, aangewezen handelingen zijn.

Artikel 19ia, tweede lid

Dit artikel geeft aan dat ingeval het eerste lid van toepassing is, een aanvraag van een vergunning als bedoeld in artikel 19d, eerste lid, tevens als een aanvraag van een vergunning als bedoeld in het artikel 16, eerste lid, in samenhang met het eerste lid geldt.

Artikel 19ia, derde lid

Dit artikel geeft aan dat ingeval een handeling als bedoeld in het eerste lid bestaand gebruik is waarop artikel 19d, derde lid, van toepassing is, in plaats van het verbod, bedoeld in artikel 16, eerste lid, artikel 19c van overeenkomstige toepassing, is, met dien verstande dat de maatregelen, bedoeld in artikel 19c, eerste en tweede lid, tot doel hebben te voorkomen dat bestaand gebruik mogelijk nadelige gevolgen heeft voor het Natura 2000-gebied, gelet op de doelstellingen, bedoeld in artikel 10a, derde lid.

Artikel 19l, eerste lid

In dit artikel staat dat iedereen voldoende zorg in acht neemt voor de instandhouding van een gebied dat is aangewezen op grond van artikel 10 of een Natura 2000-gebied als bedoeld in artikel 12.

Deze zorg houdt in ieder geval het volgende in. Weet of kan iemand redelijkerwijs vermoeden dat zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen kan hebben voor het gebied? Dan is diegene verplicht dergelijke handelingen of nalaten te voorkomen. Is dat niet mogelijk, dan is diegene verplicht om alle maatregelen te nemen die redelijkerwijs van hem kunnen worden gevegd om die gevolgen te voorkomen. Kunnen de gevolgen niet worden voorkomen, dan is diegene verplicht deze zoveel mogelijk te beperken of ongedaan te maken.

Uitgangspunt is allereerst de instandhoudingsdoelstelling voor gebieden die aangewezen zijn op grond van artikel 10a, eerste lid. Daarnaast nemen we als uitgangspunt de wezenlijke kenmerken van een gebied, aangewezen op grond van artikel 10, eerste lid.

Artikel 60, eerste lid, van de Natuurbeschermingswet 1998

Dit artikel bepaalt dat aangewezen beschermde monumenten en staatsnatuurmonumenten gelden als beschermde natuurmonumenten. Het gaat om monumenten op grond van de Natuurbeschermingswet 1998.

Artikel 65 van de Natuurbeschermingswet 1998

Sommige gebieden zijn al voordat de wet in werking trad aangewezen als beschermde natuurmonumenten en staatsnatuurmonumenten, op grond van de Natuurbeschermingswet. Zie artikel 7, eerste lid en artikel 21 eerste lid.

Voor deze gebieden geldt het verbod van artikel 16, eerste lid van de Natuurbeschermingswet. Dit verbod heeft betrekking op schadelijke handelingen, die buiten het beschermde natuurmonument of staatsnatuurmonument worden verricht, zonder dat deze handelingen vermeld zijn in het aanwijzingsbesluit. Deze regeling wijkt af van artikel 16, vierde lid van de Natuurbeschermingswet.

2. Beleid

De Oosterschelde is een Natura 2000-gebied volgens artikel 1 sub n van de Natuurbeschermingswet 1998.

Natura 2000-doelendocument

Het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit heeft ambtelijke concepten van het Natura 2000-doelendocument en gebiedendocumenten voor de verschillende Natura 2000-gebieden voor commentaar aan overheden en maatschappelijke organisaties voorgelegd. Onder deze gebieden valt ook Oosterschelde. Dit deed het ministerie in december 2005. In het document zijn kernopgaven voor de verschillende Natura 2000-landschappen geformuleerd. Voorbeelden van deze landschappen zijn Duinen en Noordzee, Waddenzee en Delta. In juni 2006 heeft de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit dit doelendocument vastgesteld.

Instandhoudingsdoelstellingen

In januari 2007 heeft de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit de ontwerpbesluiten voor 111 Natura 2000-gebieden ter inzage gelegd. De Oosterschelde valt onder deze 111 gebieden. In deze ontwerpbesluiten zijn de kernopgaven uitgewerkt in voorlopige algemene instandhoudingsdoelstellingen en instandhoudingsdoelstellingen voor habitattypen en -soorten en/of vogelsoorten.

Op 23 december 2009 heeft de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit het Natura 2000-aanwijzingsbesluit Oosterschelde vastgesteld. In dit besluit is als gevolg van de inspraakreacties op het ontwerpbesluit een aantal wijzigingen doorgevoerd. Dit aanwijzingsbesluit wordt in de overweging bij de aangevraagde vergunning betrokken. Meer over de instandhoudingsdoelstellingen leest u in deel C van deze vergunning.

Beleidsplan Oosterschelde

In 1995 heeft de Stuurgroep Oosterschelde het Beleidsplan Oosterschelde 1995 vastgesteld. Dit beleidsplan beschrijft een integrale visie op de ontwikkeling van het gebied. Voor de inrichting en het beheer van de Oosterschelde is de hoofddoelstelling als volgt:

'Het behoud en zo mogelijk versterking van de natuurlijke waarden, met inachtneming van de basisvoorwaarden van een maatschappelijk functioneren van het gebied, waaronder vooral de visserij, wordt begrepen.'

In 2000 is de Stuurgroep Oosterschelde opgeheven en kwam de beleidsuitvoering in handen van het bestuur van het in 2000 opgerichte Nationaal Park Oosterschelde. Het Beheers- en Inrichtingsplan Nationaal Park Oosterschelde zet het beleid van het Beleidsplan Oosterschelde 1995 voort. Het Nationaal Park Oosterschelde heeft dit inrichtingsplan in 2001 vastgesteld.

Voor de Oosterschelde geldt als randvoorwaarde dat de veiligheid van het gebied voor de zee te allen tijde gewaarborgd moet zijn.

Omgevingsplan Zeeland 2006-2012

In 2006 heeft Provinciale Staten van Zeeland het Omgevingsplan Zeeland 2006-2012 vastgesteld. Dit omgevingsplan is een integratie van het provinciale streek-, milieubeleids- en waterhuishoudingsplan. Het omgevingsplan zet in op een dynamisch en aantrekkelijk Zeeland. Enerzijds is het een beleidsuitwerking dat voor concentratie, uitbouw en versterking van economische activiteiten in de havens en het stedennetwerk en anderzijds voor behoud en versterking van de groenblauwe oase die Zeeland is kiest.

Het plan stelt dat het goed gaat met de Zeeuwse natuurgebieden, maar onvoldoende goed met de Zeeuwse natuur. Weliswaar krijgen steeds meer gebieden een natuurbestemming, toch zijn er nog steeds plant- en diersoorten die het veld moeten ruimen door versnippering en de kwaliteit van de omgeving. Behoud van biodiversiteit vraagt om voortgaan op de weg te komen tot een duurzaam en robuust ecologisch netwerk.

Het Omgevingsplan Zeeland geeft aan dat er voor zeer kwetsbare en waardevolle gebieden sprake is van een beschermingsregime. Binnen dit regime zijn nieuwe projecten, plannen of handelingen niet toegestaan indien deze de wezenlijke kenmerken of waarden van een gebied significant aantasten, tenzij er geen reële alternatieven zijn en er sprake is van redenen van groot openbaar belang. Dit beschermingsregime sluit aan bij het afwegingskader in de Nota Ruimte voor de Ecologische Hoofdstructuur. Daarnaast geldt voor deze gebieden nationale en internationale wetgeving zoals de Natuurbeschermingswet 1998.

Veiligheid tegen overstromen

Het Omgevingsplan Zeeland geeft aan dat de bescherming tegen overstromingen door klimaatverandering en zeespiegelstijging weer actueel is. Het garanderen van duurzame veiligheid is daarom van groot belang. De aanpak van de zogenoemde zwakke schakels moet prioriteit hebben. Zeeland heeft, juist vanwege haar ligging in de frontlinie, de ambitie ruimte te bieden voor experimenten op het gebied van de kustverdediging. Zeeland wil een laboratorium worden, waar kennis opgedaan wordt die wereldwijd ingezet kan worden in gebieden die evenals Zeeland geconfronteerd zullen gaan worden met de gevolgen van de klimaatverandering.

Recreatief medegebruik van zeeweringen

Het provinciale beleid is er op gericht om de beleving van natuur en landschap in de volle breedte te versterken. Specifiek over het recreatieve medegebruik van de Zeeuwse zeeweringen is in september 2010 de beleidsnota "Daar bij de waterkant" vastgesteld. Deze nota geeft een kaart met een indicatief streefbeeld van recreatieve fietsroutes op en langs zeedijken rond de Oosterschelde en de Westerschelde (buitendijks, dan wel binnendijks fietsen en recreëren). Uitgangspunt hiervoor is dat er binnen de randvoorwaarden van wet- en regelgeving gezocht wordt naar een optimale combinatie van (natuur-)bescherming en (natuur-)beleving: beschermen waar het moet (meestal creëren van rustige zones vanwege het voorkomen van belangwekkende aantallen vogels) en genieten van natuur en landschap waar het kan. Bij dijktrajecten waarbij er (mogelijk) spanning is tussen natuur en recreatie moet maatwerk gezocht worden. In een passende beoordeling kan dit maatwerk op zijn effecten op beschermde Natura 2000-waarden onderzocht en beoordeeld worden. Hieruit zal moeten blijken of de gekozen inrichting al of niet tot niet significant-negatieve effecten zal leiden en vergunbaar is.

Deel C. Gebiedsbeschrijvingen en instandhoudingsdoelstellingen Oosterschelde

Hieronder leest u in paragraaf 1 een algemene gebiedsbeschrijving van het Natura 2000-gebied Oosterschelde. In paragraaf 2 beschrijven we zeer gedetailleerd de instandhoudingsdoelen van het gebied. De instandhoudingsdoelen uit deze hele paragraaf en het beleid dat u hebt kunnen lezen in deel B van deze vergunning, zijn voor ons het toetsingskader voor de vergunning.

1. Gebiedsbeschrijving van Oosterschelde

1.1 Oosterschelde

Het gebied Oosterschelde is een onderdeel van het voormalige estuarium van de Schelde. In 1986 is de Oosterschelde van de zee afgesloten door een stormvloedkering, die de getijdenwerking nog in enige mate toelaat. Als gevolg van de getijdenstromen vinden erosie- en sedimentatieprocessen plaats. Dit veroorzaakt een wisselend patroon van schorren, slikken en droogvallende platen (het intergetijdengebied), ondiep water en diepe getijdengeulen.

In de monding van de Oosterschelde bevinden zich de diepste stroomgeulen die plaatselijk een diepte bereiken van 45 meter. Tussen deze stroomgeulen en in het gebied ten oosten van de Zeelandbrug bevinden zich uitgestrekte gebieden met ondiepe wateren met zandbanken. In het oosten en noorden van het gebied komen grote oppervlakten slikken voor.

Binnendijks worden langs de oever een groot aantal karrevelden, inlagen en kreekrestanten tot het gebied gerekend. Deze gebieden bestaan voornamelijk uit vochtige graslanden en open water. Het water, het intergetijdengebied en de binnendijks gelegen gebieden vormen samen het leefmilieu voor de rijke flora en fauna van het gebied. De grote variatie aan milieutypen in het gebied gaat gepaard met een grote diversiteit aan dier- en plantensoorten. Deze variatie aan milieutypen wordt bepaald door factoren als getij, stroming, watertemperatuur, hoogteligging, waterkwaliteit en sedimentsamenstelling.

Vogelrichtlijngebied Oosterschelde

De Oosterschelde is aangewezen als Vogelrichtlijngebied. De kustwateren (zout), intergetijdengebied, schorren en binnendijkse gronden (o.a. brakke inlagen) vormen namelijk samen het leefgebied van een aantal vogelsoorten dat beschreven staan in de Vogelrichtlijn. In Bijlage I van de Vogelrichtlijn staat een aantal vogelsoorten opgenoemd dat in de Westerschelde hun leefgebied heeft (artikel 4.1). Ook fungeert het gebied als broed-, rui- en overwinteringsgebied en rustplaats in de trekzone van andere trekvogelsoorten (artikel 4.2).

De begrenzing van het Vogelrichtlijngebied is zo gekozen dat we het voortbestaan en/of de voortplanting van de vogelsoorten zo veel mogelijk ondersteunen. Het gebied vormt een in landschappelijk en vogelkundig opzicht samenhangend geheel dat de vogels zo goed mogelijk beschermt.

Habitatrichtlijngebied Oosterschelde

Het gebied Oosterschelde behoort tot het Natura 2000-landschap 'Noordzee, Waddenzee en Delta'. De begrenzing van het Habitatrichtlijngebied Oosterschelde is bepaald aan de hand van de ligging van de natuurlijke habitats en de leefgebieden van de soorten waarvoor het gebied is aangewezen. Daarnaast omvat het begrensde gebied ook natuurwaarden, die integraal onderdeel uitmaken van de ecosystemen waartoe de betreffende habitattypen en leefgebieden van soorten behoren. Ook nieuwe natuur valt binnen dit gebied, als dit noodzakelijk is om bedreigde en schaarse habitattypen en leefgebieden van soorten te herstellen. Bij de keuze en de afbakening van de gebieden hebben is alleen rekening gehouden met vereisten die te maken hebben met de instandhouding van de natuurlijke habitats en de wilde flora en fauna.

2. Instandhoudingsdoelstellingen van Oosterschelde

2.1 Hoofdpijnen van de Natura 2000-doelen

Als verdere invulling van het stellen van prioriteiten zijn voor de acht onderscheiden Natura 2000-landschappen kernopgaven geformuleerd op grond van de daar voorkomende habitattypen en soorten, de landelijke betekenis van deze waarden binnen het betreffende landschap, de belangrijkste verbeteropgaven en de beïnvloedingsmogelijkheden. Per landschap omvatten ze de belangrijkste behoud- en herstelopgaven. De kernopgaven stellen prioriteiten ('richting geven') en geven overeenkomsten en verschillen tussen en binnen de gebieden aan. Zij hebben in het bijzonder betrekking op habitattypen en (vogel)soorten die sterk onder druk staan en/of waarvoor Nederland van groot of zeer groot belang is. De kernopgaven worden per Natura 2000-landschap behandeld en opgesomd in hoofdstuk 5 van het Natura 2000 doelendocument (2006).

De algemene doelen betreffen behoud en indien van toepassing herstel van:

- de bijdrage van het Natura 2000-gebied aan de ecologische samenhang van Natura 2000 zowel binnen Nederland als binnen de Europese Unie;

- de bijdrage van het Natura 2000-gebied aan de biologische diversiteit en aan de gunstige staat van instandhouding van natuurlijke habitats en soorten binnen de Europese Unie, die zijn opgenomen in bijlage I of bijlage II van de Habitatrichtlijn. Dit behelst de benodigde bijdrage van het gebied aan het streven naar een op landelijk niveau gunstige staat van instandhouding voor de habitattypen en de soorten waarvoor het gebied is aangewezen;
- de natuurlijke kenmerken van het Natura 2000-gebied, inclusief de samenhang van de structuur en functies van de habitattypen en van de soorten waarvoor het gebied is aangewezen;
- de op het gebied van toepassing zijnde ecologische vereisten van de habitattypen en soorten waarvoor het gebied is aangewezen.

2.2 Kernopgaven voor de Oosterschelde

In het doelendocument is voor de Oosterschelde een aantal kernopgaven geformuleerd. Deze zijn:

- Behoud van slikken en platen voor rustende en foeragerende niet-broedende vogels en rustgebieden voor de gewone en grijze zeehond.
- Behoud en herstel van schorren en zilte graslanden (buitendijks) met alle successiestadia, zoet-zout overgangen, verscheidenheid in substraat en gedijregime en als hoogwatervluchtplaats.
- Behoud en ontwikkeling van kwaliteit binnendijkse brakke gebieden voor noordse woelmuis en voor broedvogels (kluut, sterns) en als hoogwatervluchtplaats, overgangs- en trilvenen (veenmosrietlanden) brakke variant van ruigten en zomen (harig wilgenroosje), schorren en zilte graslanden (binnendijks) en als hoogwatervluchtplaats.

2.3 Instandhoudingsdoelen voor de Oosterschelde

De kernopgaven zoals u ze hierboven heeft gelezen, zijn in het aanwijzingsbesluit ' Oosterschelde' van 23 december 2009 vertaald in instandhoudingsdoelen.

Voor de *habitattypen* zijn de volgende doelen opgenomen:

- H1160 Grote baaien: behoud van de oppervlakte en verbetering van de kwaliteit.
- H1310 Zilte pionierpionierbegroeiingen: uitbreiding van de oppervlakte en het behoud van de kwaliteit van zilte pionierbegroeiingen, *zeekraal* (subtype A).
- H1320 Slijkgrasvelden: behoud van de oppervlakte en de kwaliteit.
- H1330 Schorren en zilte graslanden: behoud van de oppervlakte en de kwaliteit van de schorren en zilte graslanden, *buitendijks* (subtype A) en uitbreiding van de oppervlakte en het behoud van de kwaliteit van schorren en zilte graslanden, *binnendijks* (subtype B).
- H7140 Overgangs- en trilvenen: uitbreiding van de oppervlakte en verbetering van de kwaliteit van overgangs- en trilvenen, *veenmosrietlanden* (subtype B).

Voor de *habitatrichtlijnsoorten* zijn de volgende doelen opgenomen:

- H1340 Noordse woelmuis: uitbreiding van de verspreiding, de omvang en het behoud van de kwaliteit van het leefgebied voor de uitbreiding van de populatie.
- H1365 Gewone zeehond: behoud van de omvang en de verbetering van de kwaliteit van het leefgebied voor uitbreiding van de populatie voor een regionale populatie van ten minste 200 exemplaren in het Deltagebied.

Voor de *broedvogelsoorten* zijn de volgende doelen opgenomen:

- Behoud van de omvang en de kwaliteit van het leefgebied als bijdrage aan de draagkracht voor de populatie van het Deltagebied van:
 - A132 Kluut ten minste 2.000 paren;
 - A137 Bontbekplevier ten minste 100 paren;
 - A191 Grote stern ten minste 4.000 paren;
 - A193 Visdief ten minste 6.500 paren;
 - A195 Dwergstern ten minste 300 paren.
- Uitbreiding van de omvang en/of verbetering van de kwaliteit van het leefgebied, met een draagkracht voor de populatie van het Deltagebied van:
 - A138 Strandplevier ten minste 220 paren.
- Behoud van de omvang en de kwaliteit van het leefgebied, met een draagkracht voor een populatie van:
 - A081 Bruine kiekendief ten minste 19 broedparen;
 - A194 Noordse stern ten minste 20 paren.

Voor de *niet-broedvogelsoorten* zijn de volgende doelen opgenomen:

- Behoud van de omvang en de kwaliteit van het leefgebied met een draagkracht voor een populatie van:
 - A004 Dodaars gemiddeld 80 vogels (seizoensgemiddelde)
 - A005 Fuut gemiddeld 370 vogels (seizoensgemiddelde)
 - A007 Kuifduiker gemiddeld 8 vogels (seizoensgemiddelde)

- Behoud van de kenmerkende grote geomorfologische, bodemkundige en hydrologische verscheidenheid.
- Behoud van de waardevolle levensgemeenschappen die te danken zijn aan de verscheidenheid van milieuomstandigheden.
- Behoud van:
 - minder algemene tot zeldzame plantengemeenschappen (blaaswier, darmwiervegetaties, klein en groot zeegras, Engels slijkgras, zeekraal, zeeaster, kweldergras, schorrezoutgras, lamsoor, zee-weegbree, gewone zoutmelde, strandkweek, zeealsem, rood zwenkgras, zilte rus, melkkruid, Engels gras, schorrekruid, strandmelde, spiesmelde, reukloze kamille, klein slijkgras, knotswier, groefwier en suikerwier),
 - het nationale en internationale belang als overwinteringsgebied, doortrekgebied en permanente verblijfplaats voor een groot aantal vogelsoorten (scholekster, kanoetstrandloper, bonte strandloper, wulp, tureluur, zilverplevier, steenloper, smient, pijlstaart, bergeend, rotgans, brandgans, kleine zwanen, kolganzen, rietganzen, tureluur, wilde eend, visdief, bontbekplevier, strandplevier en kluut)
 - de aquatische zoutwaterlevensgemeenschappen (zeepokken, mosselen, kokkels, platte slijkgaper, wadpier, draadworm, zager, nonnetje, zeeduizendpoot, wadslakje, alikruik, strandkrab, garnaal, slijkgarnaal, wilde mosselbanken, fauna van dijkgluoiingen met zakpijpen, zeedahlia's, zeeanjelier, sponzen, oesters, alikruiken, zeepokken, kreeft, zeekat, zeedonderpad, zeenaald, zwarte grondel, botervis, snotolf en harnasmannetje)
 - met vele soorten plantaardig en dierlijk plankton en vissen (schol, schar, bot, tong, haring en sprot) dankzij de goede waterkwaliteit en het (potentiële) leefgebied voor de zeehond.
- Behoud van het weidse karakter en ongereptheid uit een oogpunt van natuurschoon.

Voor 'Oosterschelde-binnendijs' gaat het om de volgende doelen:

- Behoud van het gebied, in samenhang met de binnendijkse natuurgebieden, als internationaal belangrijke schakel in een samenhangend systeem van waterrijke gebieden in de West-Palearctische trekzone voor vogels.
- Behoud van de inlagen, karrevelden, kreekresten, eendenkooien en een graslandgebied.
- Behoud van de belangrijke ecologische en geohydrologische relaties met de Oosterschelde.
- Behoud van de kenmerkende grote geomorfologische, bodemkundige en hydrologische verscheidenheid.
- Behoud van de waardevolle levensgemeenschappen dankzij de verscheidenheid in milieuomstandigheden, met name die van getijloze zoute en brakke milieus van gradiëntsituaties van zout naar zoet en van nat naar droog.
- Behoud van:
 - de functie als leefgebied voor haas, konijn, mol, wezel, bunzing, hermelijn, noordse woelmuis en rugstreeppad.
 - minder algemene tot zeldzame plantengemeenschappen, waarin zeldzame plantensoorten voorkomen (zeekraal, schorrekruid, schorrezoutgras, kweldergrassen, zilte rus, zeeaster, melkkruid, kamgras, rood zwenkgras, veldgerst, duizendblad, kattedoorn, kleine klaver, riet, zeebies, spiesmelde, slanke waterbies, moeraszoutgras, valse voszegge, zomprus, ruppia, schedefonteinkruid, zilte watteranonkel, zannichellia, duinriet, zeegroene zegge, moeraswespenorchis, bleekgele droogbloem, stijve ogentroost, duindoorn, fraai duizenguldenkruid, zilte zegge, lidsteng, rode waterereprijs, matenbies, zeerus, zeegroene rus, kleine lisdodde, brede stekelvaren, wijfjesvaren, moerasvaren, veenmos, oeverzegge, moeraswilgenroosje, waterzuring, lisdodde, oeverzegge, cyperzegge, tweerijige zegge, scherpe zegge, braam, galigaan, geelhartje, rietorchis, greppelrus, krielparnassia, kwelderzegge, strandbiet, zeewinde, blauwe zeedistel, harig wilgeroosje, rietzwenkgras, lamsoor, gevlekte orchis, tener fonteinkruid, gedoorned hoornblad, watteranonkel, kweek, grote brandnetel, breedbladige orchis, addertong, gewone vlier, meidoorn en hondsdrif).
 - Behoud als broedgebied (bosrietzanger, rietzanger, rietgors, kleine karekiet, waterhoen, meerkoet, dodaars, Kievit, scholekster, tureluur, grutto, kluut, bontbekplevier, strandplevier, kokmeeuw, visdief, noordse stern, eenden, kleine plevier, tiftjaf, winterkoning, spotvogel, bruine kiekendief en blauwborst), foerageergebied (kluut, tureluur, Kievit, grutto, smient, rotgans) en pleisterplaats van nationaal en internationaal belang voor kust- en weidevogels, ganzen, eendachtigen en steltlopers.
- Behoud van de variatie in de elementen water, land, dijken, vegetatietypen en vogelrijkdom uit het oogpunt van natuurschoon.

2.6 Toetsingskader

De instandhoudingsdoelen uit deze hele paragraaf en het beleid dat u hebt kunnen lezen in deel B van deze vergunning zijn voor ons het toetsingskader voor de vergunning.